

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Шпетного О. І.

на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки «Художньо-проектна компетентність фахівців з графічного дизайну: особливості формування у закладах вищої освіти в процесі фахової підготовки»

Дисертаційна робота Шпетного Олександра присвячена надзвичайно актуальній і своєчасній проблемі сучасної педагогічної науки – формуванню художньо-проектної компетентності майбутніх фахівців з графічного дизайну в умовах динамічного розвитку креативних індустрій, цифровізації освіти та підвищення вимог до якості професійної підготовки. Сучасний ринок праці потребує конкурентоспроможних дизайнерів, здатних поєднувати художньо-творче мислення, проектну культуру, цифрову грамотність і навички професійної комунікації. У зв'язку з цим проблема формування художньо-проектної компетентності набуває особливої значущості як у теоретичному, так і в практичному аспектах.

Дослідження органічно вписується у проблемне поле спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, оскільки спрямоване на вдосконалення змісту, форм і методів професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю модернізації змісту та технологій підготовки дизайнерів на засадах компетентнісного, діяльнісного та інтегративного підходів. Особливої значущості набуває поєднання художньо-естетичної, проектно-технологічної та комунікативної складових, що забезпечують здатність майбутніх фахівців до творчої самореалізації, професійної мобільності та ефективної взаємодії в умовах сучасного ринку праці.

Дисертація характеризується чіткою логікою побудови, внутрішньою цілісністю та послідовністю викладу. У першому розділі здійснено ґрунтовний

теоретичний аналіз наукових джерел, що дозволило автору узагальнити існуючі підходи до трактування сутності художньо-проектної компетентності та сформулювати власне визначення досліджуваного феномена. У роботі здійснено ґрунтовний аналіз наукових підходів до трактування понять «компетентність», «професійна компетентність», «художня компетентність», «проектна компетентність». Позитивної оцінки заслуговує системний підхід автора до визначення структурних компонентів художньо-проектної компетентності, розкриття їх змістового наповнення та взаємозв'язку.

Безсумнівною перевагою роботи є обґрунтування педагогічних умов формування художньо-проектної компетентності майбутніх дизайнерів (2 розділ), що відображають сучасні тенденції розвитку дизайн-освіти та відповідають вимогам компетентнісної парадигми. Автором переконливо доведено, що ефективність формування художньо-проектної компетентності забезпечується цілісною організацією освітнього процесу, орієнтованого на інтеграцію художньо-творчої та проектної діяльності.

Розроблення та експериментальна перевірка впровадження запропонованих автором дослідження педагогічних умов є дієвим засобом підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців, забезпечує системність формування їх компетентностей та узгодженість освітнього процесу з сучасними освітніми й професійними вимогами.

Наукова новизна дослідження є обґрунтованою, логічно вибудованою. Уточнення змісту поняття «художньо-проектна компетентність» сприяє поглибленню понятійно-категоріального апарату дизайн-освіти та створює підґрунтя для подальших наукових досліджень у сфері професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Визначення структури досліджуваної компетентності, її компонентів, критеріїв і показників сформованості має важливе значення для вдосконалення діагностичного інструментарію оцінювання результатів навчання, що забезпечує

об'єктивізацію освітнього процесу та підвищення його результативності. А теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка педагогічних умов формування художньо-проектної компетентності розширюють наукові уявлення про механізми професійної підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну та можуть бути використані як методологічна основа для розроблення інноваційних освітніх програм, курсів і педагогічних технологій.

Отримані результати окреслюють перспективи подальших наукових пошуків, зокрема у напрямках міждисциплінарної інтеграції, цифровізації дизайн-освіти та розроблення адаптивних моделей формування компетентностей з урахуванням індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у можливості впровадження його результатів у систему підготовки майбутніх дизайнерів, зокрема під час розроблення освітніх програм, оновлення змісту навчальних дисциплін, створення навчально-методичного забезпечення та застосування сучасних освітніх технологій.

Експериментальна частина роботи виконана на належному науково-методичному рівні, отримані результати є достовірними, а їх інтерпретація – аргументованою та переконливою.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому, доцільно висловити окремі зауваження, що мають рекомендаційний характер:

1. У роботі можна було б дещо розширити представлення сучасних зарубіжних досліджень у галузі дизайн-освіти з метою подальшого посилення міжнародного контексту дослідження.

2. У вступі та додатках дисертації окреслено використання AI-інструментів (MidJourney, DALL·E тощо) як допоміжних засобів у дизайнерській діяльності. Водночас методичні засади їх інтеграції у процес формування художньо-проектної компетентності майбутніх дизайнерів висвітлено

недостатньо розгорнуто, хоча цей напрям набуває особливої актуальності в умовах сучасної цифрової трансформації дизайн-освіти.

3. При оцінюванні результатів художньо-проектної діяльності майбутніх графічних дизайнерів автору, на наш погляд, доцільно було б дещо більше акцентувати увагу на такому показнику, як комунікативна ефективність розробленого візуального продукту, адже графічний дизайн має не лише естетичну, але й чітку утилітарно-інформаційну функцію.

Зазначені зауваження не знижують наукової та практичної цінності дисертаційного дослідження. У цілому дисертаційна робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам щодо кваліфікаційних наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор Шпетний Олександр Ігорович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри дизайну і
медіавиробництва

Ольга КОСТЮК

